

ОСОБЛИВОСТІ РИНКУ СОНЯШНИКОВОЇ ОЛІЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Галій О.Г., студентка,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Сучасний стан розвитку світової та національної економіки засвідчує, що агропромисловий потенціал України може гарантувати не лише продовольчу безпеку, але й зробити Україну одним з найважливіших учасників глобального продовольчого ринку. Досягнення цієї мети вимагає підвищення конкурентоспроможності агропродовольчої продукції за рахунок залучення інвестицій та їх інноваційного спрямування, збалансованого і динамічного розвитку галузей АПК, зокрема, олійно-жирової.

В умовах ринкової економіки важливим фактором виробництва стає забезпечення конкурентоздатності виробленого товару на національному та світовому ринках. Якщо оцінювати виробництво насіння соняшнику з позиції конкурентоздатності, то для сільськогосподарських підприємств України даний вид продукції за останні роки став найбільш прибутковим через високий на нього попит в країні та за кордоном.

У зв'язку з постійним зростанням світового попиту на олійні культури аграрії в роки незалежності України традиційно розглядають виробництво соняшнику як стабільну прибуткову галузь сільськогосподарського виробництва. За даними Держкомстату посівна площа соняшника за часи незалежної України збільшилась більше, ніж в три рази, зокрема в 1990 році вона становила 1636 тис.га, а у 2012 – 5194 тис.га відповідно.

При функціонуванні ринку насіння соняшнику та продуктів його переробки діє економічний механізм, що включає три основних чинники: попит, пропозицію та ціни. Увага до проблеми підвищення економічної ефективності сільськогосподарського виробництва в цілому та вирощування соняшника зокрема викликана, насамперед тим, що від успішного розв'язання її залежить зростання дохідності підприємств, підвищення конкурентоспроможності продукції на внутрішньому та світовому ринках, забезпечення сталого розвитку агропромислового комплексу [1].

* Науковий керівник – Зайка С.О., старший викладач

Успіх вирощування соняшнику залежить, перш за все, від використання високоякісного посівного матеріалу, дотримання оптимальних строків посіву, рівня агротехніки, своєчасного повноцінного підживлення, використання новітніх засобів захисту рослин. За останні роки недостатня кількість опадів та комплекс хвороб були головними чинниками зниження урожайності.

За даними Держкомстату середня урожайність соняшника по Україні за останні 20 років становить 12,5 ц з 1 га площі збирання. Зокрема, найменшою вона була в 2004 році і становила 8,9 ц/га, а найбільшою в 2011- 18,4 ц/га відповідно.

Реальним шляхом підвищення врожайності соняшнику є формування сприятливих економічних умов функціонування ринку його насіння. Важливою умовою на даний час залишається забезпеченість сільськогосподарських підприємств якісним насіннєвим матеріалом. Широке впровадження у виробництво сучасних високопродуктивних гібридів, що характеризуються високим потенціалом урожайності (понад 50 ц/га), стійкістю проти хвороб і несприятливих погодних умов, високим вмістом олії (49-52%) – одна з умов нарощування валового виробництва насіння соняшнику та підвищення його ефективності. Разом з тим за вищої врожайності якість насіння соняшнику краща й, навпаки, за нижчої – спостерігається більша засміченість, пошкодженість і пустозерність і, як наслідок, значне зниження врожайності після доробки [2].

Соняшник в Україні – провідна олійна культура, що забезпечує майже 95 % загального виробництва рослинної олії.

Forbes.ua визначив десятку компаній - найбільших виробників соняшnikової олії в сезоні.

Враховуючи, що Україна виробляє чверть соняшnikової олії в світі і контролює половину її глобального експорту, статус регіональних галузевих лідерів прирівнюється до світового.

Обсяги виробництва рослинної олії в Україні щороку зростають. Цей рік не став винятком - працюючі в Україні компанії виробили 3,6 млн. тонн соняшnikової олії, перевершивши свій же рекорд річної давності на 600000 тонн. На зовнішні ринки було продано близько 90% від виробленого.

За даними компанії GrainUkraine, беззаперечним лідером стала компанія «Кернел». Холдинг генерував 30% всього обсягу виробництва соняшnikової олії в країні. Також у трійці лідерів з виробництва олії - транснаціональний гігант «Каргілл», який не виробляє продукцію для внутрішнього ринку, і дніпропетровський «Агрокосм», який, навпаки, переробляє рослинну олію на трьох своїх комбінатах - Харківському,

Львівському, і Запорізькому - в маргарини, соуси і майонези під торговою маркою «Щедро». Таким чином рафінується до 40% виробленої компанією олії.

Українська соняшникова олія поставлялася в 90 країн. Рекордно багато придбали Індія та Іран.

Ефективний розвиток олієжирового підкомплексу та підвищення його конкурентоспроможності можливий в результаті досягнення високої якості насіння соняшнику, підвищення рівня врожайності культури, за умови переведення галузі на інтенсивний шлях розвитку, застосування прогресивних технологій та проведення повного циклу технологічних операцій у визначені строки.

Місце і роль олійно-жирової галузі в національній економіці України зумовлюють необхідність державної підтримки її динамічного та збалансованого розвитку як в інтересах агропромислового комплексу, так економіки і суспільства в цілому, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності галузі, якості олійно-жирової продукції, яка займає суттєве місце у надходженні валюти в Україну, завдяки високій кон'юктурі на ринку аграрно-продовольчої продукції та має тенденцію до підвищення, її достатності, економічної доступності, забезпеченості нею раціону людини, що, в свою чергу, впливатиме на продовольчу безпеку країни та рівень життя населення.

Література.

1. Лисенький А.С. Соняшник. Урожайність. Цифри і факти // Пропозиція, 2005р. – №1 – С. 62.
2. Бойко С.М. Стан олійно-жирової галузі України, проблеми і перспективи розвитку // Вісник Державного агроєкологічного університету. – 2003. – Вип. 1. – С. 281-285.

УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМИ РЕСУРСАМИ В АПК

***Гончаренко С.І., студент*,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка***

Однією з важливих задач менеджменту є раціональне використання людських ресурсів. Ефективне управління персоналом є надзвичайно важливим для будь-якої організації. Адже без людей

* Науковий керівник – Сагачко Ю.М., ст. викладач